

FORRÁSOK

XXIV. évfolyam 6. szám, 2020. június

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

XXIV. évfolyam 6. szám, 2020. június

EGÉSZSÉGHÁZ: ELKEZDŐDTEK
A MUNKÁLATOK

2.

NEHÉZ HELYZETBEN A BORSZÉKI
VÁLLALKOZÁSOK

3.

RHÉDEY KASTÉLY -
ERDŐSZENTGYÖRGY

5.

ÉRDEKLI A BORSZÉKI FIATALOKAT a telekosztási program

fotó: statiunea-borsec.ro

Több mint egy évtizede kezdte el a borszéki önkormányzat azt a programot, amelynek keretében ingyen telkeket biztosítanak helyi fiataloknak lakásépítés céljából. A kezdeményezés sikerét jól mutatja a tucatnyinál is több megépült ház, illetve a jelenleg is zajló munkálatok.

Sikerként könyveli el a fiatalokat segítő önkormányzati programot Mik József polgármester. Az előljáró elmondta, a 2004 óta zajló 35 éven aluli fiatalokat támogató program keretében immár 47 borszéki fiatal jutott közművesített területre. „Évekkel ezelőtt kezdtük el ezt a programot, a cél, hogy itthon tartsuk a fiatalokat.” A 2003-ban megjelent 15-ös törvény 350 négyzetméteres terület adományozását teszi lehetővé, az önkormányzat viszont 500 négyzetmétert biztosít, a többlétszámú jel-

képes bér ellenében. Az előljáró kiemelte, ha a mai telekárakat vesszük figyelembe, ez jóval több mint 10 ezer eurós segítséget jelent a fiataloknak.

A program során 2004-ben 10 telket, 2008-ban pedig 11 területet adott át az önkormányzat, ezek közül tucatnyinál is több ingatlan készült el. Legutóbb 2018-ban hirdetett ilyen jellegű pályázatot a polgármesteri hivatal. A program sikerét jól mutatja, hogy a 26 telekre túljelentkezés volt, összesen 35 fiatal adta le az iratcsomót. Az évek elteltével három pályázó visszalépett, 17-en urbanisztikai engedéllyel rendelkeznek, tehát tervezési szakaszban van az új ingatlan. Tíz pályázó már kiváltotta az építkezési engedélyt, utóbbiak közül öten el is kezdték a munkálatokat.

(folytatás a 2. oldalon)

EGYELŐRE 30 NAPRA hosszabbították meg a készenléti állapotot

Június 17-től harminc nappal meghosszabbította a kormány a készenléti állapotot, ami jogi alapot teremt bizonyos korlátozó intézkedések megtartására. Egyelőre nem tiszta, a parlament szavazhat-e az újabb intézkedésről.

A keddi kormányülés végén további szabálytervezéseket ismertettek. Újdonság, hogy lehetővé teszik a hívek részvételével a beltéri istentiszteleteket és miséket. A résztvevők számát az adott templomok területének függvényében fogják meghatározni, de minden esetben be kell majd tartani a fizikai távolságot, és maszkot kell hordani. Eddig csak a szabadtéri egyházi szertartásokat engedélyezték a hatóságok. További lazítás, hogy megnyitnak néhány határátkelőt. Illetve szintén jó hír, hogy szerdától megszűnik a karantén kötelezettség Magyarország és Románia között.

Egyelőre nem tiszta, hogy a készenléti állapot meghosszabbítását a parlamentnek is jóvá kell-e hagynia. Az erről szóló szerdai szavazást nem tartották meg, mivel a kormány csak tájékoztatást küldött a parlamentnek az új rendeletről, arra hivatkozva, hogy a készenléti állapot meghosszabbításáról nem kell szavaznia a törvényhozásnak.

Rédai Botond

(folytatás az 1. oldalról)

Nagy segítség a jövő megalapozásában

„Mindenképpen Borszéken szeretnék maradni, ezért is pályáztam a programban” – fogalmazott megkeresésünkre Froicu Ioan Andrei. A 30 éves fiatal kiemelte, megvannak a fürdőtelepülésen azok a lehetőségek, amelyek megélhetést biztosíthatnak hosszú távon egy családnak. „Ez egy hatalmas segítség az önkormányzat részéről. Egy olyan hozzájárulás, amely sokat tud segíteni a fiataloknak az életük megalapozásában” – értékelte Andrei, aki még nem kezdte el lakóházának a megépítését, hiszen nemrég váltotta ki az építkezési engedélyt. „Egyszer a papírozásnak szerettem volna a végére járni” – nyomatékosított, hozzátéve, idén mindenképpen nekilátnak az építésnek.

Hasonlóképpen vélekedett Dunăraş Rozália. Számára is nagyon fontos volt élni ezzel a lehetőséggel, főleg, hogy négy gyerekkel szükség van a nagyobb életterre.

„Értékelem a polgármesteri hivatal azon igyekezetét, hogy próbálják itthon tartani a fiatalokat” – jelentette ki a programmal kapcsolatban Rutter Róbert. A 33 éves fiatalember 90 négyzetméter alapterületű ház építésének fogott neki, az 500 négyzetméteres telket 2018-ban kapta az önkormányzattól. „Nagy segítség ez egy olyan fiatalnak, aki családot szeretne alapítani” – jegyezte meg. Meglátása szerint van megélhetés Borszéken, az épülő kezelőbázis beindulása pedig hatványozottan segítene a helybélieknek ebből a szempontból.

Rédai Botond

EGÉSZSÉGHÁZ: ELKEZDŐDTEK A MUNKÁLATOK

fotó: statiuneaborsec.ro

Az építkezéssel megbízott cég átvette a telepet, így elkezdődtek a borszéki egészségház felújítási munkálatai. A több millió lejes beruházás a városban nyújtandó egészségügyi szolgáltatások bővítését célozza meg, melynek során év végéig teljes mértékben felújítják és kibővítik a borszéki járóbeteg-rendelő épületét.

A korszerűsítés során új köntöst kap a háromszintes

ingatlan, hőszigetelik az épületet, illetve teljes körű belső felújítást is végeznek. Ez azt jelenti, hogy átalakítják a belső tereket, kicserélik a víz és villanyhálózatot, illetve a fűtésrendszert. Utóbbit a középületek fűtését biztosító, uniós pályázatból megvalósuló biomassa alapú fűtésrendszerhez csatlakoztatják. A kivitelezés során az épület egy liftházzal is bővül, melynek révén a mozgáskorlátozottak közlekedését könnyítik meg. Ez utóbbi művelet jelentősen növeli a munkálatok árát.

A tervek szerint az idei év végére lezáruló beruházás teljes értéke 2,184 millió lej, amelyből az állami támogatás 1,627 millió lej. Az 557 ezer lejes önrészen túl az önkormányzatnak a tervezéssel kapcsolatos költségeket is finanszíroznia kellett.

Mik József polgármester elmondta, a beruházás révén bővíteni szeretnék a fürdőtelepülésen elérhető egészségügyi szolgáltatásokat. A 2020 végére elkészülő új egészségházban az eddig működő fogorvosi és családorvosi rendelőkön túl fül-orr-gégészeti, nőgyógyászati, belgyógyászati, szemészeti, munkavédelmi orvosi, illetve pszichológiai szakrendelő is helyet foglalkoztat.

Rédai Botond

JÚNIUSI TANÁCSHATÁROZATOK

Sajnos még tart az „arcnélküli” tanácshatározatok elfogadása. Az érvényben lévő szigorítások miatt nem találkozhatunk személyesen. De az élet megy tovább, az ügyintézés is folyamatos, ha nehezebb is. Az eltelt időben a következő határozatok születtek:

A 48-as határozat elfogadta a Városfejlesztési cég 2019. december 31-i pénzügyi zárását.

A 49-es határozat pedig a cég idei költségvetését hagyta jóvá.

Az 50-es határozat értelmében a Romaqua Group Rt. a Kupás-patakon és a Kis-Borpatakon kutatás-feltárás végett ingyenes használatra kap 2032 négyzetméter területet. Az

említett területen 5 forrást szétválasztanak és egy újat befoglalnak. Egy év után a területet visszaszolgáltatják a városnak.

Az 51-es határozat jóváhagyta a Hévízi úton egy területnek a szétválasztását.

Az 52-es határozat módosította a 2019/29-es határozat 2. cikkelyét. Az önkéntes tűzoltók hatásköre módosult és gyakorlat vagy bevetés esetén 50 lej/óradíjat kapnak.

Az 53-as határozat felhatalmaz egy személyt, aki képviseli a várost a Hargita Megyei Integrált Hulladékgazdálkodási Társulás közgyűlésén.

Farkas Aladár

NEHÉZ HELYZETBEN A BORSZÉKI VÁLLALKOZÁSOK

Borszék város polgármesteri hivatala közösségi konzultációt végzett május első három hetében, melynek célja az volt, hogy kiderítse, hogyan érintették a borszékieket a koronavírussal kapcsolatos intézkedések. A konzultáció részeként a borszéki magánvállalkozásokat, főleg a turizmusban érdekelt cégeket is megkérdeztük.

A vállalkozások esetében arra voltunk kíváncsiak, milyen hatással voltak a cégekre a szükségállapot alatt hozott kormányzati intézkedések, illetve milyen lehetőséget látnak a krízisből való kilépésre. Arra is kíváncsiak voltunk, hogyan látják a polgármesteri hivatal szerepét a következő időszakban. Az online kérdőíveket email-ben küldtük el 56, Borszákon bejegyzett gazdasági szereplőnek, ezen belül a legtöbb, panziót működtető vállalkozás megkapta a felkérést. A kérdőívet 24 cég töltötte ki.

A válaszadók pontosan fele 1-9 alkalmazott közötti mikrovállalkozás, 62 százalékuk pedig a turizmusban tevékenykedik. Ez utóbbi számból kiindulva nem meglepő a következő válasz sem: a kitöltők ötven százalékának teljesen leállt a tevékenysége, 20,8%-a műszaki munkanélküliségre küldte az alkalmazottakat. A képet tovább árnyalja, hogy a válaszadó cégek 54,2%-a teljesen bevétel nélkül maradt a szükségállapot alatt, 12,5%-nak pedig a tavaly hasonló időszakban elért bevételek mindössze negyedét sikerült produkálni.

A második negyedével kapcsolatban sem túl derűlátóak a megkérdezett borszéki vállalkozások. Mindössze 29,2% reménykedik abban, hogy növekedni fog a bevételük az első negyedéhez képest.

Ami a hivatal szükségállapot alatti tevékenységét illeti, a válaszadók 91,2 százaléka gondolta úgy, hogy az hatékony volt. Szintén 90 százalék fölötti azok aránya, akik megfelelőnek tartják a városháza kommunikációját.

A vállalkozók néhány javaslatot is megfogalmaztak a városvezetés irányába. Többen a szolgáltatások újraindítását szorgalmazták a szükséges biztonsági intézkedések szigorú betartásával, valamint a helyi egészségügyi szolgáltatások bővítését is szükségesnek tartják. Ugyanakkor felvetették, hogy a krízis által súlyosan érintett cégeknek adókedvezményben kellene részesülniük.

Mik József polgármester szerint az általa vezetett hivatal minden tőle telhetőt elkövet annak érdekében, hogy segítse a nehéz helyzetbe jutott vállalkozásokat. Azt is tudni kell, hogy a gazdasági krízis a település költségvetését is érinti majd, hiszen bevételének nagy részét a jövedelmi adóból származó visszaosztás jelenti. Jelenleg a törvény nyújtotta lehetőségek számbavétele zajlik, ezt követően derül ki, hogy pontosan mivel tudja segíteni az önkormányzat a helyi vállalkozásokat.

Rédai Botond

MEGALAKULT AZ ARBOR GYERGYÓ-MEDENCEI TURISZTIKAI KÉPVISELET

Gyergyószentmiklóson június 25.-én, a Szent István plébánia nagytermében az Arbor Vállalkozói Szövetség felhívására a térség vendéglátásában érdekelt szolgáltatói találkoztak. Megbeszélték közös gondjaikat, a tagozat által szenvedett „járványkárokat” és elhatározták, hogy felhasználva az Arbor 16

éves tapasztalatát, ennek ernyője alatt közös érdekvédelmi szervezetet alapítanak. A résztvevők a házigazda Gyergyószentmiklós mellett Borszákról, Gyergyódittről, Gyergyóújfaluból, Gyergyósárhelyről, Gyergyócsomafalváról, Borzontól, Marosfőről és Gyilkostórról érkeztek. Döntésük értelmében megalakult az Arbor Gyergyó-medencei Turisztikai Képviselő, majd elhatározták, hogy létrehoznak egy kuratóriumot, melynek tagjai a településeket képviselik, hiszen minél többen fognak össze, annál erősebbek lehetnek. "Ne egymás nyakát szorongassuk, inkább fogjuk egymás kezét"-fogalmazott egyik alapító tag. A turisztikai képviselő számát a Babeş-Bolyai Tudományegyetem gyergyószentmiklósi kihelyezett tagozatának a segítségével, és ennek érdekében meg is történt a kapcsolatfelvétel az egyetem vezetésével.

A szervezet a következő találkozót július 2-ra tervezi, amikor megválasztják a 15 kuratóriumi tagot. A borszéki vendéglátókat Sárpátki Melánia és Borsi Gyöngyi képviselték. A 15 vezetői tanács tag között ketten képviselhetik majd Borszáket.

K.T.

MÁTÓL ÚJABB MEGSZORÍTÁSOK VESZÍTIK EL ÉRVÉNYESSÉGÜKET

Fotó: statieneaborsec.ro

Hétfőtől, azaz június 15-től a koronavírus-járvány miatti korlátozások újabb feloldására, harmadik hullámára kerül sor Romániában.

Eszerint megnyitnak a mallokból levő üzletek, kivéve a mozikat, a vendéglők, kávézók beltéri részeit és a játszóhelyeket.

Újraindulnak a balneológiai kezeléseket, az egészségügyi minisztérium által kidolgozott szabályok alapján. Kinyitnak a nyári óvodák, újraindulnak az after school típusú foglalkozások.

Háromról hatra nő azok száma, akik csoportosan tartózkodhatnak szabadterén. Újranyitnak a fogadóirodák, szerezsejáték-termek, lottózók. Megnyitnak a kültéri úszómedencék. Magánjellegű rendezvényeken engedélyezik maximum 20 fő részvételét beltérben és

50 fő részvételét szabadterén.

Megnyílik a légi közlekedés a következő országok esetében:

- AUSZTRIA
- BULGÁRIA
- CIPRUS
- CSEHORSZÁG
- GÖRÖGORSZÁG
- HORVÁTORSZÁG
- IZLAND
- LETTORSZÁG
- LIECHTENSTEIN
- LITVÁNIA
- MAGYARORSZÁG
- MÁLTA
- NÉMETORSZÁG
- NORVÉGIA
- SVÁJC
- SZLOVÁKIA
- SZLOVÉNIA

Az ezekből az országokból érkezőknek nem kell 14 napos karanténba vonulniuk. A listát hetente aktualizálja az Országos Közegészségügyi Intézet (INSP): minden hétfőn 16 óráig teszik közzé az országok frissített listáját, és 24 órával azután lép érvénybe, hogy az Országos Vészhelyzeti Bizottság (CNSU) ülésén elfogadják azt.

Megeshet, hogy időközben egy ország lekerül a listáról. Ilyen esetben azoknak, akik ezekből az országokból térnek vissza Romániába, elkülönítésbe kell vonulniuk, akkor is, ha kiutazáskor az illető ország „biztonságosnak” számított.

Azok, akik karanténmentes/ biztonságos országból érkeznek Romániába, de más államokon is áthaladnak, nem kell elkülönítésbe menjenek.

Azok a személyek, akik a listán nem szereplő, vagyis a sárga övezetben lévő országokból érkeznek Romániába, de karanténmentes országokon is áthaladnak, Romániában házi elkülönítésbe kerülnek. Kivételt képeznek azok, akik ugyan karanténköteles országokból jönnek, de mielőtt belépnek az országba, 14 vagy annál több napot töltenek el egy biztonságos, a listán lévő országban.

Tájékozódjunk mielőtt Magyarországra utazunk

A Magyarországra utazni vágyóknak tudniuk kell, hogy a román hatóságok jelenlegi döntése szerint hazatéréskor a román állampolgárok nem kerülnek kényszeres vesztésgárba, a magyar hatóságok is feloldották a karanténkötelezettséget Romániával szemben.

Rédai Botond

TÚRÁZÓK FIGYELMÉBE!

Itt a nyár és remélhetően jönnek a turisták is. Ezért néhány dologra felhívjuk a túrázók figyelmét:

1. A hegyitúrákra fel kell készülni. Tanulmányozzuk előzetesen az útvonalat térképen, útikalauzokban!
2. Csak kifogástalan testi állapotban és kellő fizikai erőnlétben induljunk útnak.
3. Fontos a megfelelő felszerelés: túrabakancs, vastag zokni, esőkabát, kulacs víznek, lámpa, iránytű és térkép.
4. Lehetőleg a kijelölt turistaösvényeket használjuk.
5. Felkészültségünknek és az időjárási viszonyoknak megfelelő útvonalakra jelentkezzünk.
6. Védjük a természetet, a benne élő növényeket és állatokat! Gyönyörködünk a természetben, de ne romboljuk. Ne gyűjtsünk élőlényeket, elég lefotózni őket. Ez érvényes a

medvére is. Ne etessük, ne közelítsük meg fényképezés céljából! Értessük a 112-es egységes hívószámot! Ne szemeteljünk! Ne hagyjuk magára a tüzet! Távozás előtt oltsuk el! Ne hangoskodjunk! Vigyázat: megjelentek a kígyók és a kullancsok!

7. Vigyünk magunkkal elsősegélykészletet!
8. Vihar közeledtével keressünk óvóhelyet!
9. Baleset esetén értesítsük a 112-es egységes hívószámot vagy a hegyimentőket!
10. Balesetet szenvedő útitársat ne hagyjuk magára! Részesítsük elsősegélyben!

A hegyitúrák felejthetetlen élményekkel gazdagítanak. Megőrzi fizikai és szellemi erőnlétünket, olvashatjuk a Hargita Megyei Turisztikai Bizottság tájékoztatójában.

Farkas Aladár

RHÉDEY KASTÉLY - ERDŐSZENTGYÖRGY

Számtalanszor átvittek útjaim eddig Erdőszentgyörgyön, a Kis-Küküllő völgyének szép fekvésű településén. Valahogy soha nem nyílt alkalmam megállni, pedig tudtam, hogy itt született a világszép Rhédey Claudia grófkisasszony, aki köztudomásúlag VI. György angol király dédanyja és II. Erzsébet, ma is uralkodó királynő ükanyja.

Amikor kiszállok az autóbusból az erdőszentgyörgyi Rhédey-kastély előtt, olyan érzés kerít hatalmába, mintha egy Jókai-regény lapjai nyílnának meg előttem, és én beléphetnék a történelembe. Az épület márványlépcsőjén Gáspár Péter idegenvezető vár, aki vállalta, hogy a családfák bonyodalmaiban eligazít, megmutatja a kastélyt és a templomba is átkalauzol. Azon gondolkodom a zsutogátes ablakokra felpillantva, hogy vajon melyik ablakon nézhetett ki a leggyakrabban Claudia, történetünk főszereplője? Melyik függöny mögöl figyelte a

változó évszakokat a szépen rendezett franciakertben gyönyörködve? Honnan leshette Alexendernek, Württemberg hercegének az érkezését? És mit érezhetett özvegy férje, amikor a Claudia ércoporsóját szállító gyászhintó bakján meghúzta a lovak gyeplőjét, és a kerekcsikorogva álltak meg a kastély feljárója előtt, talán épp ott, ahol én állok? Az országokat és uralkodóházakat behálózó történet főszereplője ugyanis nemcsak itt született, hanem itt is nyugszik, pár méterre a kastélytól, az út másik oldalán kis magaslaton emelkedő református templom kriptájában, ahova már nem lehet lemenni.

Gáspár Péter, akinek a kastély az élete, reggeltől estig itt van, kinyitja a kastély három méteres, nehéz ajtaját, és belépünk a hatalmas, festett mennyezetű előtérbe. Ezek még eredeti mintázatok, amelyek kiállták az idő próbáját. A padló márvánnyal van kirakva, a faburkolatú

lépcsők fölvezetnek az emeletre, itt van berendezve a kiállítás. Az első terem avignoni sárga selyemmel borított falai máris megteremtik a regényes hangulatot. És kezdődik a történet. Péter mesél, én csak szívom magamba a szavakkal együtt a képeket, a tárgyak díszítését, a festményekről rám pillantó Rhédey arcvonásait, a család történetét. Rhédey Claudia arcma számtalan festményről, grafikáról néz vissza rám a kiállításon. Határozottan szép. Finom rajzolatú szemöldökök, nagy szemek, ovális arc, barna hajfürtök, törekeny testalkat, kedves mosoly.

A kastélyból átsétálunk a templomba. A legenda úgy tartja, hogy kétszáz évvel ezelőtt fedett fahídon sétáltak át a grófi rezidenciából az istentiszteletre, hogy eső, hó ne verje őket, sárba ne tapossanak a selyemtopánkákkal. Gáspár Péter először a főbejáratnál szemben lévő ódon falra felerősített fekete márványtáblát mutatja meg. Az emléktáblát még a világháború előtt Vámbéry Ármint utazó tudósunk hozta magával Angliából, és helyeztette el Mária angol királyné megbízásából mai helyére. A márványtábla felirata a következő:

„Rhédey Claudia grófnő, Hohenstein grófnő, Sándor württembergi herceg ő királyi fensége hitvesének emlékére. Meghalt 1841. évben. Emeltette unokája Viktória Mária walesi hercegnő.”

Nagy élmény volt számomra ez a látogatás. Ajánlom mindenkinek, aki arra utazik, szakítson 1-2 órát a kastély kiállításainak meglátogatására. Állítom, páratlan élményben lesz része.

Kovács J.

MEDVE VESZÉLY

Az elmúlt napokban két alkalommal is medveveszélyre figyelmeztetett a katasztrófa elhárító ügyelet. A mackók az esti órákban, az ANL tömbházakhoz „látogattak”, valószínű élelemért merészkedtek ilyen közel a lakott területhez. Kezdődik a gomba és erdei gyümölcsök gyűjtésének a szezonja. Fokozottan figyeljünk, lehetőleg ne egyedül induljunk az erdőbe. Vigyázzunk magunkra, vigyázzunk egymásra!

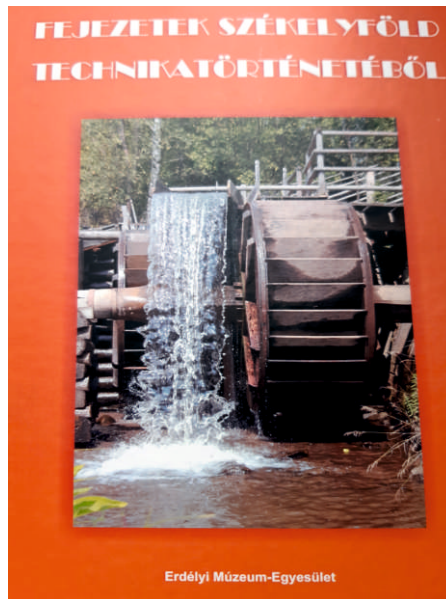
K.T.

KÖNYVISMERTETŐ

Fejezetek Székelyföld technikátörténetéből

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadásában jelent meg, 2019-ben, dr. Márton László szerkesztésében. Az Előszóban megfogalmazzák, hogy az „általános műveltségünk fejlesztésére, történelmi múltunk megismerésére, ennek velejárójaként a műszaki fejlődés több évtizedes múltra visszatekintő fejlődésének megismerése” fontos. A kötet 12 tanulmányt tartalmaz, felvázolva a műszaki fejlődés korszakait, a kezdetektől. Az első fejezet a kerámiával foglalkozik. Nem véletlenül, hiszen agyagból készültek azok a tálak, fazekak, amiket elődeink a legrégebbi idők óta használtak és a bronzkorban, illetve a vaskorban óriási technikai fejlődésen mentek át. Bemutatják a kályhacsempék készítését is. A 2. fejezet az érclepeket ismerteti. Vidékünk: Holló, Tölgyes, meg Gyergyószentmiklós, Balánbánya nagyon gazdag ezekben a lelőhelyekben. A Bányászat, kohászat fejezet ismerteti a bronztárgyak készítését, a vasgyártás múltját (Lövéte, Szentkeresztbánya), a vasgyártási kísérleteket a gyergyói falvakban, beleértve Tölgyest és Bébort. Külön fejezet foglal-

kozik a harangöntés technikájával, illetve a sóbányászattal, amely már a középkorban virágzó iparág volt. Vidékünk alapanyaga a fa és a fafeldolgozás is megérdemelt fejezetet kapott. A textil- és bőripár, az öltözködés alapanyaga szintén egy részletes fejezet tárgya. Leírják a csergekészítés, ványolás technikáját, a posztógyártást, az örmény tímárok kordován (finom tapin-

tású bőr) készítését. A vízimalmok szakértője, maga a szerkesztő, aki 2013-ban egy önálló kötetet szentelt a témának, ismerteti a Gyergyói-medence fontosabb vízimalmait és azok működési elvét. Az üveggyártás is honos volt vidékünkön, hiszen mintegy 110 éven át, Borszéken is működött az üveghuta. Működhetne ma is, hiszen az egy szódán kívül, településünkön minden alapanyag megtalálható. Külön fejezetet szenteltek a villamosenergia hasznosítására, ismertette Csíkszereda, Székelyudvarhely, Gyergyószentmiklós villamosítását. A 11. fejezet ismerteti a fém-, bőr-, textil-, fafeldolgozás céhműhelyeit. Mintegy ráadásaként az utolsó fejezet ismerteti a homoródoklándi unitárius templom mennyezeti kazettáin található öröknapárt.

A szerkesztő gépészmérnök, az Erdélyi Múzeum-Egyesület Műszaki Tudományok szakosztályának alelnöke, az MTA Köztudományok külső tagja, szakíró, egyetemi oktató, több könyv szerzője. Érdemes elolvasni, sok érdekes információval gazdagodunk.

Farkas Aladár

SZÉKELY TUDÓSOK, HÍRESSÉGEK (98)

(folytatás a Források XXIV. 5. számából)

Sport:

Antal Zsolt (1972-) sífutó olimpikon

Tekerőpatakon született. Nyolcéves korától sízik. Négy olimpián vett részt 1994-2006 között. Részt vett 60 országos bajnokságon és 60 világkupa versenyen. Húsz éven át nem volt legyőzője. 54 bajnoki címet nyert. 2007-ben hagyta abba az aktív sportolást. 2008-2009-ben a román női biatlon másodedzője volt. Ma is Tekerőpatakon él családjával.

Erőss Zsolt (1968-2013) hegymászó

Csíkszeredában született 1968-ban. Orotván és a Békási-szorosban kezdte hegymászói pályafutását. Első magyarként megmászta a Föld legmagasabb hegyét, a Csomolungmát. Magyarország legeredményesebb hegymászója. 1988-ban áttelepült Magyarországra. Tíz 8000 m fölötti csúcsot hódított meg. A két legutolsót múltábal. Felsége, Sterczel Hilda is hegymászó. Emléktábla áll az Oltárkö tetején, Gyergyószentmiklóson, a Salamon Ernő Gimnázium előtt, és Orotván, az iskola oldalán. Csíkszeredában sportcsarnokot neveztek el róla,

2018-tól emléktábla is áll az aréna falán. A Gyergyói EKE minden évben Emléktúrát szervez a hegymászó emlékére.

György Vilmos (1941-2002) sílövő olimpikon

Gyergyótekerőpatakon született. Az elemi iskolát is itt járta. Biatlonistaként vált ismertté. Három téli olimpián vett részt: 1964, 1968, 1972. Legjobb eredményét 1964-ben, Innsbruckban érte el, 5. a 20 km-es sílőversetben. Hét világbajnokságon képviselte Romániát. Az aktív sportélet befejezése után a brassói Dinamo Sportklub mesteredzője. Brassóban temették el. Tekerőpatakon, az iskola falán emléktábla áll tiszteletére.

Ferencz Réka (1989-) sílövő olimpikon

Gyergyótekerőpataki. Az általános iskola elvégzése után a gyergyószentmiklósi Batthyányi Ignác Technikumban folytatta tanulmányait. 2000-től sportol versenyszerűen. 2002-től országos versenyek résztvevője és győztese. Több Balkán-kupa nyertese. 2008-tól tagja a román válogatottnak. 2010-ben első helyen végzett az ifjúsági világbajnokságon 12,5 km-es távon. 2010-ben részt vett a téli olimpián.

(folytatás a 7. oldalon)

(folytatás a 6. oldalról)

Keresztes Lajos (1900-1978) olimpiai bajnok, birkózásban

Alsósófalván (Parajd) született. Kötöttfogású birkózó (könnyűsúly). Két olimpián vett részt, 1924-ben ezüstérmet, 1928-ban olimpiai aranyérmet nyert. 1925-ben Európa-bajnok. 1923-ban és 1925-ben országos bajnok egyéniben, 1927-ben és 1931-ben csapatbajnok. 1946-tól edző a Budapesti Vasas SC-nél (Sport Club). A budapesti új temetőben nyugszik.

Lőrincz Márton (1911-1969) olimpiai bajnok, birkózásban

Korondon született. Kötöttfogású birkózó (légsúly). 1936-ban, Berlinben nyert olimpiai aranyérmet. 1934-ben európai bajnok, 1935-ben európai ezüstérmes. A magyar Atlétika Club (AC) tagja. Magyar bajnokságot nyert 1934-ben és 1935-ben. 1948-ban Argentínába emigrált, ahol autójavító műhelyt és birkózó iskolát nyitott. Szülőfalujában sportcsarnokot neveztek el róla.

Más élő legendák:

Bölöni László (1953-) labdarúgó

Marosvásárhelyen született. Fogorvosnak tanult. Focizott Dícsőszentmártonban, Marosvásárhelyen, Bukarestben, majd külföldön. A román válogatottnak 108-szor volt tagja. 1977-ben és 1983-ban a legjobb román labdarúgó címet kapta. A Steau-val BEK-et (Bajnokok Európa Kupát) és superkupát nyert. Rövid ideig a román válogatottnak volt az edzője. 2001-től külföldi csapatoknál edzősködik. Felesége Zakariás Klára színművész.

Molnár Endre (1945-) olimpiai bajnok vízilabdázó

Gyergyószentmiklóson született 1945-ben. Családjával 1949-ben Magyarországra telepedtek. Vízilabdakapusként ért el kimagasló sikereket. 1966-1980 között 189-szer volt a magyar vízilabda válogatott kapusa. Az olimpiákon 4, a világ bajnokságon 3, és az Európai bajnokságon 2 aranyérmet szerzett. Az aktív sportolást 1968-ban hagyta abba. Utána edző lett: a Budapesti Spartacusnál, a BVSC-nél, Kuvaitban és a Tungsram SC-nél. Ma, vendéglátó-ipari vállalkozó.

Novák Károly Eduárd (1976-) paralimpiai olimpiai bajnok kerékpározásban

Csíkszeredában született 1976-ban. Gyorskorcsolyával kezdte sportolói pályafutását. Rangos hazai és külföldi sikereket ért el: Olaszországban, Németországban, Ausztriában, Ukrajnában. 1996-ban egy autóbaleset következtében amputálták az egyik lábfejét, így a gyorskorcsolyást abba kellett hagyja. Protézist kapott és elkezdett kerékpározni. Nyert Európa-kupát, Eu-bajnoki címet. 2004-2016 között részt vett 4 paralimpián. 2012-ben aranyérmet nyert. Csíkszeredában meghonosította a kerékpársportot. Az ő nevéhez fűződik a Székelyföldi Kerékpáros Körverseny. Három világ bajnoki címet nyert 2009-ben, 2012-ben és 2013-ban. A Román Kerékpár Szövetség elnöke 2013-tól.

Szabó Katalin (1967-) olimpiai bajnok-, világbajnok-, és európai bajnok tornász, edző

A Háromszéki Zágónban született 1967-ben. Kora gyerekkorától tornászott. Aktív évei 1973-1987 között voltak. 1984-ben, Los Angelesben 4 aranyérmet nyert az olimpián (csapatban, talajon, gerendán és ugrásban). 17 alkalommal kapott tízes jegyet az elvégzett gyakorlatáért. Két világ bajnokságon nyert aranyérmet (1983, 1987), két Európai aranyérmet 1983-ban felemás korláton és talajon. 1984-ben Kiváló sportoló címet kapott, 2008-ban a román sport legmagasabb kitüntetését a Sport Érdemrend I. fokozatát érdemelte ki. A sportkarrier befejezése után edzőként dolgozott Déván, majd Franciaországban. A zágoni óvoda az ő nevét viseli, akárcsak a sepsiszentgyörgyi sportcsarnok.

Székely Éva úszónő

1927-ben született. Édesapja székely, édesanyja zsidó. Úszónőként a mell- és gyorsúszást űzte. 1940-1955 között 45 országos aranyérmet nyert. Az 1952-ben, Helsinkiben, 200 mellúszásban aranyérmet nyert, rá négy évre Melbourne-ban ezüstérmet. 1947-ben Monte-Carloban Európa-bajnok. 2004-ben a Nemzet Sportolója lett. Férje Gyarmati Dezső vízilabdázó, lányuk Andrea szintén versenyző, olimpiai ezüst- és bronzérmes. illetve Európa-bajnok.

Tófalvi Éva (1978-) sílövő

Hargitafürdőn született. A csíkszeredai Erdészeti Középiskola növendéke volt. Kolozsváron végzett testnevelő tanárit, Budapesten sportmenedzserit. 2008-2009-ben a 15 km-es távon világkupát nyert. Öt olimpián vett részt, kétszer (2010, 2014) Románia zászlóvivője volt.

Más:

Balás Jenő (1882-1938) geológus, bányamérnök

Gyergyóremetén született. Itt végezte az általános iskolát is. Bányamérnöknek tanult. A magyar bauxitbányászat úttörője. Emlékét szülőfaluja őrzi. 1996-ban a csutakfalvi iskola felvette nevét, a községi könyvtár is az ő nevét viseli. A tudós tiszteletére 1998-ban Gánt község emlékszobát létesített.

Bod Péter (1712-1769) református lelkész, irodalmár, történész

Felsőcsernátonban született. Rendkívül sokoldalú ember volt. Jelentőset alkotott az irodalomtörténet, hittudomány, történelem és szépirodalom terén. Összegyűjtötte Székelyföld kulturális hagyatékát. Nyomatásban 29 műve jelent meg, 31 pedig kéziratban maradt. Emlékét őrzi a sepsiszentgyörgyi Megyei Könyvtár, a kézdívasárhelyi Tanítóképző és a csernátoni Haszmann Pál Néprajzi Múzeum. Ugyanitt áll a Gergely István szobrászművész alkotta mellszobra. Bocskai Vincze szobra a felsőcsernátoni református templom bejáratánál látható. A Vetró András alkotta szobor, pedig a Tanítóképző előtt áll.

HIRDETÉS:

Szelektív hulladék gyűjtés

	Szelektíven gyűjthető IGEN	Szelektíven NEM gyűjthető NEM
 PAPÍR	• kartondoboz lapjára hajtogatva (hungarocell nélkül) • szórólapok • tiszta papír • tönkrement könyvek • prospektusok • elhasznált füzetek • újságpapír • hullámpapír	• használt papírzsebkendő • használt szalvéta • egyéb szennyezett papír (pl. zsíros, olajos papírok, csokis papírok, jégkrémes papírok, stb...) • címkének használt sárga szallag • cementes zsák • tojástartó, UHT tejes doboz • pénztár szallag
 MŰANYAG	• üdítő- és ásványvizes flakonok (PET palack) KILAPÍTVÁ és TISZTÁN • PP+HDPE flakonok (kozmetikai, mosószeres, stb. flakonok) • nylon szatyor • zacskó átlátszó vagy színes TISZTA • borvizes/sörös RÁCSOK • tiszta fehér VEDREK	• hungarocell, • fekete gyümölcsös ládák • műanyag evőeszközök, poharak • egyéb szennyezett műanyag • csipszes zacskó / semmilyen aminek alumíniumos a belső fele • veder festékes, vagy szennyeződés maradványos • krumpis necczsák, lisztes zsák
 FÉM	• fém csomagolási hulladékok (üdítő, energiaitalos és sörös, alkoholos italos dobozok, konzerv dobozok)	• olajos fémdobozok, flakonok • festékes fémdobozok, flakonok • vegyszeres fémdobozok, flakonok

Borszék városában 2020 júliusától az RDE Huron kft. bevezeti a szelektív hulladékok gyűjtését kapuról kapura zsákos módszerrel, a következő hétfői dátumokon: **július 27, augusztus 31, szeptember 28, október 19, november 30 és december 21.**

Megkérjük, szíveskedjenek a szelektíven gyűjtött hulladékot tartalmazó zsákokat a szállítás napján reggel 7 óráig a kapuk elé kihelyezni.

Kérjük első alkalommal saját átlátszó zsákban szíveskedjenek kitenni a szelektív hulladékot. A továbbiakban a papír, műanyag és fém hulladékoknak a zsákokat az RDE Huron Kft. Biztosítja. Zsákok igényelhetők a polgármesteri hivatalban is.

Szelektív hulladékként csak azok az átlátszó zsákok lesznek elszállítva, amelyek kizárólag újrahasznosítható hulladékot tartalmaznak!

Üveghulladékot előre meghirdetett kampány keretén belül fogunk gyűjteni.

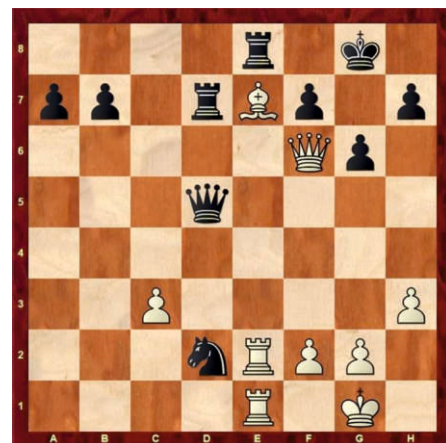
Játék

A májusi számban megjelent feladvány **Újfeladvány!** megoldása:

1Fg7+!-Hxg7
2 Vxh7+!!-Kxh7
3 Bh3+-Hh5
4 Bxh5#

Megoldás: Vodă Costel

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a turism.borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

Fehér lép és nyer!

Anyakönyvi hírek

Elhalálozás

Kramer Carolina 1931.06.27 - 2020.06.27
Mezei Petru 1951.07.01 - 2020.06.23
Török Anna 1956.11.07 - 2020.06.21
Kelemen Ana 1950.08.16 - 2020.06.02
Molnar Terezia 1936.09.28 - 2020.05.24

Öszinte részvétünk! Nyugodjanak békében.

BORSZÉKI POLGÁRMESTERI HIVATAL

Str. Carpați, nr. 6/A

ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Kolbert Tünde

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Farkas Aladár, Fazakas Mihály Emese, Pethő Csongor, Kovács Júlia, Ferenczy József, Fazakas Emese, Mőga Renáta

Számítógépes szerkesztés: Mőga Attila, ARTMOBIL Group - Borszék

Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós